

La cinquena ampliació de la Unió Europea obrirà les portes a un nou mercat de 75 milions d'habitants, ple d'oportunitats de negoci però no exempt de riscos potencials. La incorporació a la UE de països amb uns nivells de renda més baixos capgirarà la distribució de les grans polítiques europees, especialment l'agrícola i la regional, però també comportarà canvis en l'estructura econòmica dels nostres territoris, que s'hauran d'especialitzar per ser competitius.

Camí d'un nou epicentre econòmic

Quan els passats 12 i 13 de desembre el Consell Europeu de Copenhaguen donava el vistiplau definitiu a la cinquena ampliació de la Unió Europea, obria les portes a un procés que incrementarà la població de la UE en un 20%, l'extensió geogràfica en un 25%, però el seu PIB tan sols en un 5%. Mai abans no havien sol·licitat l'ampliació tants països, amb un diferencial econòmic tan important respecte de la UE. I mai abans els empresaris havien tingut tan clara la sensació que les regles del joc estan canviant i que es veuran obligats a jugar d'una manera diferent després del maig del 2004, quan Polònia, la República Txeca, Eslovàquia, Hongria, Eslovènia, Estònia, Letònia, Lituània, Xipre i Malta tinguin els seus despatxos a les seues de la UE. L'ampliació es presenta com una gran oportunitat de negoci, però no exempta de riscos potencials.

Després del maig del 2004, hi haurà més candidats a l'hora de distribuir els diners de les grans polítiques europees, especialment l'agrícola (a través de la PAC) i la regional (a través

dels fons de cohesió). I és indubtable que Catalunya, el País Valencià i les Balears rebran menys fons després de l'ampliació que ara, perquè els països candidats tenen una important ocupació industrial i unes taxes d'atur elevades, alhora que un destacat component agrícola en les seves economies.

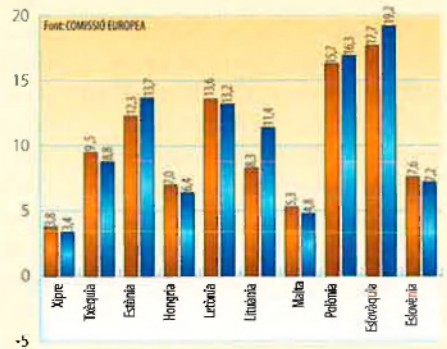
El suport que reben els pagesos dels nostres territoris s'anirà reduint gradualment al llarg dels propers deu anys però el seu impacte econòmic, segons els experts, no serà gaire destacat ja que l'agricultura mediterrània no és la més subvencionada i, precisament per això, s'ha hagut d'adaptar més al mercat. En canvi, els efectes preocupen més quan es parla dels fons de cohesió, ja que la reducció d'aquests ajuts farà més complex finançar les inversions en infraestructures, precisament en uns moments que la millora del transport i de les comunicacions serà fonamental per compensar els desavantatges d'una ubicació geogràfica que, amb l'ampliació, esdevindrà més perifèrica. El necessari reequilibri del dèficit fiscal que ara pateixen

els nostres territoris es farà més evident que mai.

Més rics, teòricament. Cal tenir en compte que la incorporació de països amb uns nivells de renda més baixos –el nivell de renda per capita als països candidats és només el 36% de l'europea– farà que els actuals membres de la UE siguin automàticament més rics, en termes relatius. Catalunya, per exemple, passarà d'estar en la mitjana de renda per capita de la UE a estar setze punts per sobre de la mitjana. Això pot comportar que la majoria de les regions que actualment són objectiu 1 deixin de rebre fons estructurals en el futur. Una situació que afectaria de ple el País Valencià. Mentre que per a les regions que integren la zona objectiu 2 –entre les quals hi ha Aragó, Balears i Catalunya– l'impacte econòmic de l'ampliació és més incert.

Però les polítiques econòmiques de la UE no són al capdavant el

Atur
Variació interanual (%)
1999 ■ 2000 ■

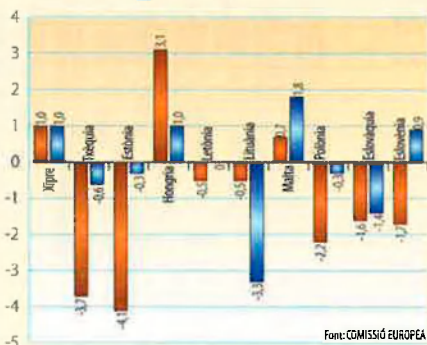

Ocupació

Variació interanual (%)

1999 ■ 2000 ■

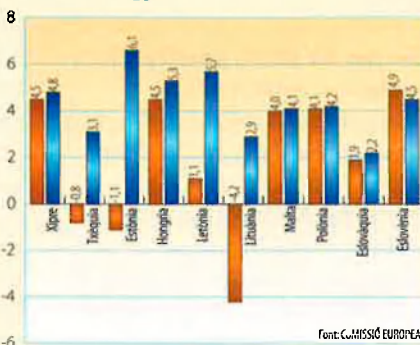

Font: COMISSIÓ EUROPEA

PIB

Variació interanual (%)

1999 ■ 2000 ■

Font: COMISSIÓ EUROPEA

buidat d'inversions malgrat la incorporació de l'estat espanyol a la UE. I Andalusia no s'emporta les inversions de Catalunya, tot i tenir un nivell salarial més baix."

Malgrat tot, l'ampliació de la Unió Europea sí que serà un incentiu per aprofundir en la transformació de l'estructura econòmica dels nostres territoris. "La integració serà un catalitzador que ens obligarà a anar més ràpids en el procés d'especialització –assegura Joan Ramon Rovira–, i si bé és cert que alguns sectors intensius en mà d'obra patiran, també hauríem de ser capaços d'ampliar el mercat d'activitats més intensives en capital i en investigació."

En què podem competir?

Productes poc diferenciats, intensius en mà d'obra i que no presentin dificultats per al seu transport, ja sigui per qüestions de pes o de volum. Aquests seran els que es veuran més pressionats per la competència que oferiran els nous membres de la UE. Segons Jordi Gual, de l'IESE, serà en els sectors d'alimentació i químic on es concentraran les majors oportunitats de negoci que comportarà l'ampliació, mentre que la competència es deixarà sentir amb força en la fabricació de maquinària d'oficina i material elèctric, i els riscos es concentren especialment en sectors com el de la maquinària industrial, agrícola i material de transport (com la indústria auxiliar de l'automòbil, amb

molta presència tant a Catalunya com al País Valencià).

"Fabricar perns de baixa qualitat i baixa tecnologia cada cop ho podem fer menys", adverteix Lluís Renart. També és cert que en els nostres territoris escassegen les multinacionals i que les empreses familiars mitjanes no s'acaben d'atrevir a dur a terme grans processos d'expansió, i tampoc no tenen prou recursos financers per fer-ho. Però Renart insisteix a advertir que "per aprofitar les oportunitats i per evitar les amenaces no s'ha de ser un gegant. Hi ha oportunitats per a totes les mides, i el gran perill que tenim és que les nostres empreses pensin que això no va amb elles".

Des de la Cambra de Comerç de València, Vicente Martínez Riera, director de Comerç Exterior, creu que el que cal és incrementar la capacitat de la mà d'obra de les empreses, de manera que la producció tingui cada vegada més valor afegit. I no caure en l'error de basar l'oferta en mà d'obra barata. "L'ampliació configura un nou centre de gravetat –explica Martínez–, però la UE ha de mantenir un equilibri. Nosaltres també estem a les portes del Magrib i hem de potenciar les relacions amb aquests països. A més, cadascú pot especialitzar-se en productes diferents."

Malgrat els matisos, tothom coincideix a pronosticar que l'ampliació de la UE tindrà efectes globalment positius en l'economia. Tant Eslovènia, com

Hongria o Txèquia, que són els candidats més avançats econòmicament parlant, ja es poden considerar economies de mercat i amb una tradició industrial arrelada. Són mercats, a més, amb un potencial de desenvolupament molt important i que es preveu que en els pròxims quinze anys creixin a un ritme superior a la mitjana europea, un fet que s'espera que beneficiï el conjunt de la UE.

És cert que les regles del joc canviaran. Però l'anunci s'ha fet amb temps: l'ampliació no es farà efectiva fins al maig del 2004 i no hi entraran els tretze països inicialment candidats. A més, Lluís Renart insisteix molt a fer un aclariment: "L'ampliació de la UE no té efectes instantanis. Hi ha el que s'anomena períodes de transició, durant els quals les regles aniran canviant a poc a poc. Si aquests països, molt agrícoles encara, l'endemà d'entrar a la UE poguessin demanar les mateixes subvencions que reben els nostres pagesos per cada vaca que tenen, seria una ruïna. Es pactaran períodes de transició per modular les conseqüències de la integració."

El que es dóna per descomptat, per exemple, és que aquests països no adoptaran l'euro com a moneda el 2004, perquè avui dia les seves economies no compleixen els requisits de Maastricht. Fins que desapareguin les clàusules transitòries d'adaptació, Renart estima que podrien passar entre vuit i nou anys.

L'ampliació representa, més que mai, un desafiament econòmic al qual Catalunya, el País Valencià i les Balears hauran de fer front sense gaudir dels avantatges que comporta una capitalitat estatal en termes d'infraestructures i capacitat de captació de seus socials i centres de decisió polítics i empresarials, tal com assenyala Jordi Gual.

Bàrbara Amorós

La competència dels nous membres de la UE afectarà sobretot els productes poc diferenciats, intensius en mà d'obra i que no presentin dificultats de transport